

СЪДЪРЖАНИЕ * CONTENTS

Йордан Алексиев (<i>НАИМ при БАН – Велико Търново</i>). Йордан Андреев. In memoriam (Щрихи от едно дългогодишно приятелство)	13
Yordan Aleksiev (<i>National Institute of Archaeology and Museum, Bulgarian Academy of Sciences – Veliko Tarnovo</i>). Yordan Andreev. In memoriam (Outlines of a long friendship)	13
ПЛЕНАРНИ ДОКЛАДИ	17
PLENARY PAPERS	17
Анчо Калоянов (<i>ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). За десет поместни събора на Българската църква през Средновековието	17
Анчо Калоянов . (<i>Великотърновский университет им. Кирилла и Мефодия</i>). О десяти средневековых поместных соборах Болгарской церкви	17
Дмитрий Поливянный (<i>Ивановски държавен университет, Русия</i>). Българската медиевистика и българската държавност	39
Dmitriy I. Polivyanniy (<i>Ivanovo State University, Russia</i>), Bulgarian Medieval Studies and Bulgarian Statehood	39
НАПРАВЛЕНИЕ „АНТИЧНА И СРЕДНОВЕКОВНА ИСТОРИЯ“	47
SECTION “ANCIENT AND MEDIEVAL HISTORY”	47
Пламен Русев (<i>ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). А.МА.РУ. История за началото на историята (към четене на „Владетелите на Лагаш“, 1: 1-67)	47
Plamen Russev (<i>St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo</i>). A.MA.RU. History of the Beginnings of History (on the reading of “The Rulers of Lagash”, 1: 1-67)	47
Живко Жеков (<i>ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). Стратегическите концепции на Спарта и Атина във войните през V в. пр.Хр.	61
Zhivko Zhekov (<i>St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo</i>), The Strategy Concepts of Sparta and Athens during the Wars of the 5 th Century B.C.	61
Надежда Христова (<i>ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). Посегателство върху имущество в Закона за съдени на людете и в Салическия закон	72
Nadezhda Hristova (<i>St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo</i>). Cases of Encroachments on Property in “Law for Judging People” and “Pactus Legis Salicae”	72
Georgios Kardaras (<i>Institute for Byzantine Research/National Hellenic Research Foundation, Athens</i>). The Settlement of the Croats and Serbs on the Balkans in the Frame of the Byzantine-Avar Conflicts	91

Георгиос Кардарас (<i>Институт за византийски изследвания, Атина</i>). Усядането на хървати и сърби на Балканите в контекста на византийско-аварския конфликт	91
Златозара Гочева (<i>София</i>). Ранната българска култура и античното религиозно наследство	99
Zlatozara Gocheva (<i>Sofia</i>). Le développement de la culture bulgare et l'héritage religieux antique	99
Валентин Плетньов (<i>Археологически музей – Варна</i>). За славянското присъствие в района на Одесос и „така наречената Варна”	105
Valentin Pletnyov (<i>Archaeological Museum – Varna</i>). About the Slav Presence in the Region of Odesos and “the So Called Varna”	105
Зарко Ждраков (<i>Национална художествена академия – София</i>). За функцията на седмолъчната звезда от Плиска като печат	128
Zarko Zhdrakov (<i>National Academy of Arts – Sofia</i>). The Seven-pointed Star from Pliska and Its Function as a Seal	128
Елена Статева (<i>Институт по Балканистика при БАН – София</i>). Владетелят и Богът в ранносредновековна България (Изследване върху старобългарски извори, VII–XI в.)	137
Elena Stateva (<i>Institut d'études balkaniques, Académie bulgare des sciences – Sofia</i>). Le souverain et le dieu dans la Bulgarie du Haut Moyen age (D'après des sources paléobulgares VII ^e –XI ^e siècles)	137
Николай Хрисимов (<i>БТУ „Св. св. Кирил и Методий”</i>). „Отговорите на папа Николай I” като извор за бита и ежедневието на българите по времето на княз Борис I	149
Nikolay Hrisimov (<i>St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo</i>). “Responsa Nicolai Papae I ad Consulta Bulgarorum” as a Source of Information about the Everyday Life in Medieval Bulgaria at the Time of Prince Boris I	149
Тодор Тодоров (<i>Шуменски университет „Епископ Константин Преславски”</i>). За едно отражение на съвладетелската практика в Първото българско царство през втората половина на IX – първите десетилетия на X век	173
Todor Todorov (<i>Bishop Konstantin Preslavsky University of Shumen</i>). About a Reflection of the Co-ruler's Practice in the First Bulgarian Tsardom in the Second Half of the 9 th – the First Decades of the 10 th Centuries	173
Николай Кънев (<i>Шуменски университет „Епископ Константин Преславски”</i>). Еволюция на византийската титулна йерархия през IX–XI в.	182
Nikolay Kanev (<i>Université de Choumen Evêque Konstantin Preslavski</i>). L'évolution de la hiérarchie des titres honorifiques à Byzance au IX ^{ème} –XI ^{ème} siècle	182
Ивелин Иванов (<i>БТУ „Св. св. Кирил и Методий”</i>). Войната в средновековна Скандинавия по данни от кралски саги	194
Ivelin Ivanov (<i>St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo</i>). War in Medieval Scandinavia according to Royal Sagas Data	194

Илка Петкова (<i>ПУ „Паисий Хилендарски“</i>). Теофилакт Охридски за българските земи: между въображаемото и реалното	207
Илка Петкова (<i>Пловдивский университет им. Паисия Хилендарского</i>) Феофилакт Охридский о болгарских землях: между воображаемое и реальное	207
Валери Йотов (<i>Археологически музей – Варна</i>). Последните битки на Намбит, водача на варягите при Алексий I Комнин	214
Valeri Yotov (<i>Archaeological Museum – Varna</i>). The Last Battles of Nambit, the Leader of the Varangians under Alexios I Komnenos	214
Методи Златков (<i>СУ „Св. Климент Охридски“</i>). Бележки за селището Перник през Средновековието	220
Metodi Zlatkov (<i>St. Kliment Ohridski University of Sofia</i>). Notes about the Settlement of Pernik in the Middle Ages	220
Стоян Михайлов (<i>РИМ – Велико Търново</i>). Бил ли е женен цар Борил (1207–1218 г.) за племенница на латинския император Анри (1206–1216 г.)?	239
Stoyan Mihaylov (<i>Regional Historical Museum – Veliko Tarnovo</i>). Was Tsar Boril (1207–1218) Married to the Niece of the Latin Emperor Henry (1206–1216)?	239
Момчил Младенов (<i>БТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). Византия и Папството през първата четвърт на XIV век	255
Momchil Mladenov (<i>Université de Veliko Tarnovo Saints Cyrille et Méthode</i>). Byzance et la Papauté dans le premier quart du XIV ^e siècle	255
Цветана Чолова (<i>Нов български университет – София</i>). Споменът за рая Едем в средновековната българска книжнина	263
Tsvetana Cholova (<i>New Bulgarian University of Sofia</i>). The Memory of Heaven (Eden) in the Medieval Bulgarian Literature	263
Евлоги Данков (<i>БТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). Приносът на проф. дин Йордан Андреев за локализацията на исихастката обител „Парория“ (Опит за реконструкция на синаитската традиция в българския исихазъм)	281
Evlogi Dankov (<i>St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo</i>). The Contribution of Prof. Yordan Andreev, Doctor Habil., to the Localization of the Hesychastic Monastery Paroria (An Attempt at Reconstructing the Sinaitic Tradition of Bulgarian Hesychasm)	281
Иван Стаменов (<i>Ботевград</i>). Средновековната административна област Киево, нейното централно селище и крепостта „Боженишки Урвич“	294
Ivan Stamenov (<i>Botevgrad</i>). The Medieval Administrative District Kiev, Its Central Settlement and Bozhenishki Urvich Fortress	294
Анчо Калянов, Мария Спасова (<i>БТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). Исторически свидетелства в текстове от XIV–XVI век за избитите след 1393 г. сто и десет търновски първенци	300
Анчо Калянов, Мария Спасова (<i>Великотърновский университет им. Кирилла и Мефодия</i>). Исторические факты в текстах XIV–XVI веков об убитых после 1393 г. сто и десяти търновских именитостей	300

Атанаска Стамболийска (<i>ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). Видин през погледа на чужденеца, края на XIV–XIX век	309
Atanaska Stamboliyska (<i>St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo</i>). Vidin through the Eyes of a Foreigner, the End of the 14 th – the 19 th Centuries	309
 НАПРАВЛЕНИЕ „АРХЕОЛОГИЯ, СФРАГИСТИКА, НУМИЗМАТИКА И ЕПИГРАФИКА“	
SECTION “ARCHAEOLOGY, SPHRAGISTICS, NUMISMATICS, AND EPIGRAPHY”	327
 Олег Александров (<i>ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). За съдбата на римските военни лагери през Късната античност и Ранното средновековие	
Oleg Alexandrov (<i>St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo</i>). The Destiny of Roman Castra during Late Antiquity and the Early Middle Ages	327
Игор Лазаренко (<i>РИМ – Варна</i>). Пломба на Ареобинд, епарх и комеркиарий от VI век	346
Igor Lazarenko (<i>Musée Régional d'Histoire – Varna</i>). Plomb d'Areobindus, eparchos et commerciarus de VI siècle.	346
Милен Петров (<i>Сливен</i>), Николай Хрисимов (<i>ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). Сабята от гроб № 27 на старобългарския некропол при Нови пазар	355
Milen Petrov (<i>Sliven</i>), Nikolay Hrisimov (<i>St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo</i>). The Sabre from Grave №27 of the Medieval Bulgarian Necropolis at Novi Pazar	355
Янко Димитров (<i>НАИМ при БАН – Шумен</i>). Апликации-пропелери (края на VIII–IX в.) и златна монета-фуре (1054–1055 г.) от разкопки на обекти във вътрешния град на Плиска	371
Yanko Dimitrov (<i>National Institute of Archaeology and Museum, Bulgarian Academy of Sciences – Shumen</i>). “Propeller” Type Belt Decorations (the End of the 8 th –9 th Century) and Gold Coin-“Fure” (1054–1055) from Excavations in the Inner Town of Pliska	371
Ивайло Кънев (<i>НАИМ при БАН – София</i>). Ритуално погребение на куче от Средновековието (XI–XII в.)	387
Ivaylo Kanev (<i>National Institute of Archaeology and Museum, Bulgarian Academy of Sciences – Sofia</i>). A Ritual Burial of a Dog from the Middle Ages (11 th – 12 th Century)	387
Иван Джамбов , Стоян Попов (<i>Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“</i>). Новооткрити рисунки-графити край с. Искра, Първомайско	393
Ivan Dzhambov, Stoyan Popov (<i>Paisiy Hilendarski University of Plovdiv</i>). Newly Discovered Graffiti from the Vicinities of the Village Of Iskra, Parvomay District	393

Мирко Робов (<i>НАИМ при БАН – Велико Търново</i>). Югоизточната крепостна стена на Трапезица	403
Mirko Robov (<i>National Institute of Archaeology and Museum, Bulgarian Academy of Sciences – Veliko Tarnovo</i>). The Southeastern Fortified Wall of Trapezitsa	403
Диана Косева (<i>РИМ – Велико Търново</i>). Константин Тотев (<i>НАИМ при БАН – Велико Търново</i>) Творби на християнския култ от църква №19 на крепостта Трапезица	414
Diana Kosseva (<i>Regional Historical Museum – Veliko Tarnovo</i>). Konstantin Totev (<i>National Institute of Archaeology and Museum, Bulgarian Academy of Sciences – Veliko Tarnovo</i>). Art Objects of the Christian Cult from the Church No. 19 in Trapezitsa Fortress	414
Евгени Дерменджиев (<i>РИМ – Велико Търново</i>). Укрепено водоснабдително съоръжение в столичната цитадела на хълма Царевец във Велико Търново	440
Evgeni Dermendzhiev (<i>Regional Historical Museum – Veliko Tarnovo</i>). A Fortified Water-supply Installation in the Metropolitan Citadel on Tsarevets Hill in Veliko Tarnovo	440
Мария Долмова-Лукановска (<i>НАИМ при БАН – Велико Търново</i>). За погребенията на търновските царе	469
Maria Dolmova-Lukanovska (<i>National Institute of Archaeology and Museum, Bulgarian Academy of Sciences – Veliko Tarnovo</i>). About the Burials of the Tarnovo Kings	469
Иван Чокоев (<i>РИМ – Велико Търново</i>). Текстилни фрагменти от Трапезица във Велико Търново	480
Ivan Chokoev (<i>Regional Historical Museum – Veliko Tarnovo</i>). Textile Fragments from Trapezitsa Hill in Veliko Tarnovo	480
Йордан Алексиев (<i>НАИМ при БАН – Велико Търново</i>). За манастирите в „новия град“ на столичния Търнов (локализация и опит за хронология)	487
Yordan Aleksiev (<i>National Institute of Archaeology and Museum, Bulgarian Academy of Sciences – Veliko Tarnovo</i>). About the Monasteries in the “New Town” of the Capital City of Tarnov (localization and an attempt at chronology)	487
Евгени Коев (<i>Пещерен клуб „Дервент“ – Велико Търново</i>). Средновековният скален манастир в крепостта Урвич над село Боженица, община Ботевград	502
Evgeni Koev (<i>Speleological Club “Dervent” – Veliko Tarnovo</i>). The Medieval Rock Monastery in Urvich Fortress, above Bozhenitsa Village, Municipality Botevgrad	502
Христо Харитонов (<i>РИМ – Велико Търново</i>). Общото и различното в монетите на християнските храмове от България	512
Hristo Haritonov (<i>Regionalmuseum für Geschichte</i>). Ähnlichkeiten und Unterschiede von Münzen in den christlichen Kirchen Bulgariens	512

НАПРАВЛЕНИЕ „НОВА И НАЙ-НОВА ИСТОРИЯ“ 519
SECTION “MODERN AND CONTEMPORARY HISTORY” 519

Мариана Йовевска (<i>БТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). Първото сръбско въстание 1804–1813. Обзор на изворите 519	519
Mariana Yovevska (<i>St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo</i>). The First Serbian Uprising (1804–1813). A Survey of the Sources 519	519
Момчил Маринов (<i>Национален парк-музей „Шипка – Бузлуджа“</i>). Стопанската проблематика в списание „Знание“ (1875–1876, 1878) 547	547
Momchil Marinov (<i>National Park-Museum “Shipka – Buzludzha”</i>). The Economic Problems in the Znanie Periodical (1875–1876, 1878) 547	547
Петко Ст. Петков (<i>БТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). Архиерите от Княжество България и Екзарх Йосиф I – към типологизиране на отношенията (1878–1912 г.) 553	553
Petko St. Petkov (<i>St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo</i>). The Arch-presbyters from the Bulgarian Principality and Exarch Joseph I – Typologization of Relations (1878–1912) 553	553
Симеон А. Симеонов (<i>БТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). Италия след Берлинския конгрес: проблеми на външнополитическата идентичност 560	560
Simeon A. Simeonov (<i>St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo</i>). Italy after the Berlin Congress: Problems of the Foreign-political Identity 560	560
Валентин Спиридонов (<i>БТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). Окупацията на източнорумелийските отсечки на Източната железница и политиката на Великите сили 571	571
Valentin Spiridonov (<i>St. Cyril und St. Methodius Universität Veliko Tarnovo, Bulgarien</i>). Die Okkupation des ostrumelischen Strecken der Orientbahn und die Politik der Grossmaecht 571	571
Калчо К. Калчев (<i>БТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). Трудното начало на българо-турския военнополитически съюз през есента-зимата на 1915 г. 583	583
Калчо К. Калчев (<i>Великотърновски университет им. Кирила и Мефодия</i>). Трудное начало болгаро-турецкого военнополитического союза осенью-зимой 1915 г. 583	583
Анка Игнатова (<i>БТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). Документи за „Огнищата по родинознание“ на Министерството на народното просвещение (1943–1944 г.) 593	593
Anka Ignatova (<i>St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo</i>). Documents about “The Fireplaces in Motherland History” of the Ministry of Public Education (1943–1944) 593	593
Лора Дончева (<i>БТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). Дискусията за основните насоки на обществено-стопанското развитие на България в Конституционната комисия на Шестото велико народно събрание (1946–1947 г.) 609	609
Lora Doncheva (<i>St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo</i>). The Discussion on the Main Directions of the Social and Economic Development of Bulgaria in the Constitutional Commission of the Sixth Grand National Assembly (1946–1947) 609	609

Николай Проданов (<i>ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). Идеи за промени в Конституцията на НРБ през 1958 г.	621
Nikolay Prodanov (<i>St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo</i>). Ideas of Amendments to the Constitution of the People's Republic of Bulgarian in 1958	621

НАПРАВЛЕНИЕ „ГЕОГРАФИЯ, ИКОНОМИКА, ГЕОПОЛИТИКА, МЕТОДИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ГЕОГРАФИЯ“	631
SECTION “GEOGRAPHY, ECONOMY, GEOPOLITICS, METHODS IN TEACHING GEOGRAPHY”	631

Атанас Дерменджиев (<i>ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). Географията в информационния свят	631
Atanas Dermendzhiev (<i>St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo</i>). Geography in the Modern World of Information Technologies	631
Атанас Дерменджиев, Пламен Парашкевов. (<i>ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). Черноморският регион като еманация на географската (без)конфликтност	650
Atanas Dermendzhiev, Plamen Parashkevov (<i>St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo</i>). The Black Sea Region as an Emanation of the Geographic (Non)Conflictedness	650
Слави Димитров, Татяна Димитрова. (<i>ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). Възникване и развитие на автономните общности на Испания	657
Slavi Dimitrov, Tatyana Dimitrova (<i>St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo</i>). Origin and Development of the Autonomous Communities of Spain	657
Bashkim Idrizi (<i>State University of Tetova</i>). Pal Nikolli (<i>Tirana University</i>), Murat Meha (<i>University of Prishtina</i>). New Topographic Maps of Macedonia in Scale 1:25000	676
Башким Идризи (<i>Държавен университет – Тетово</i>), Пал Николи (<i>Университет в Тирана</i>), Мурат Меха (<i>Университет в Прищина</i>). Нови топографски карти на Македония в мащаб 1:25 000	676
Галин Петров (<i>ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). Един интересен геоморфоложки феномен в горната част на басейна на Стара река	690
Galin Petrov (<i>St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo</i>). An Interesting Geomorphological Phenomenon in Upper Basin of Stara River	690
Маринела Агаларева (<i>ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). Морфология и динамика на Свищовския свлачищен масив	699
Marinela Agalareva (<i>St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo</i>). Morphology and Dynamics of the Svishtov Landslide Massif	699

Димитър Симеонов (<i>БТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). Фактори, особености и проблеми на териториалното устройство на населените места в България	708
Dimitar Simeonov (<i>St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo</i>). Factors, Characteristics, and Problems of the Territorial Organization of the Settlements in Bulgaria	708
Иван Марков (<i>БТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). Местните стратегии за развитие – инструмент за използване на потенциала на територията (на примера на общините Елхово и Болярово)	717
Ivan Markov (<i>St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo</i>). The Local Strategies for Development: a Basic Factor for the Use of the Territory Potential (following the example of the municipalities of Elhovo and Bolyarovo)	717
Иван Марков, Венцислав Статев (<i>БТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). Анализът и оценката на туристическите ресурси – основен елемент на регионалния туристически продукт	730
Ivan Markov, Ventsislav Statev (<i>St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo</i>). Analysis and Evaluation of the Tourist Resources: a Basic Element of the Regional Tourist Product	730
Мартин Дойков (<i>БТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). Транспортен коридор № 8 – фикция или действителност, проблемен или с алтернативни варианти	736
Martin Doykov (<i>St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo</i>). Pan-European Transport Corridor Number 8 – Fiction or Reality, Problematic or with Alternative Variants	736
Стекла Дерменджиева, Петя Събева (<i>БТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>). Географската култура като основна цел на обучението по география и икономика в средното училище	741
Stela Dermendzhieva, Petya Sabeva (<i>St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo</i>). Geographical Culture as Main Objective of Teaching Geography and Economics in the Secondary School	741
Стекла Дерменджиева (<i>БТУ „Св. св. Кирил и Методий“</i>), Боянка Димитрова (<i>Регионален инспекторат по образование – Велико Търново</i>), Компютърните образователни технологии в обучението по география	754
Stela Dermendzhieva (<i>St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo</i>), Boyanka Dimitrova (<i>Regional Inspectorate of Education – Veliko Tarnovo</i>). ICT in Teaching Geography	754
Мария Пина (<i>Университет в Порто, Португалия</i>). Селските региони в Северозападна Португалия: някои стратегии за съживяването им	767
Maria Pina (<i>University of Porto, Portugal</i>). The Rural Areas in NW Portugal: Some Strategies for their Revitalization	767
Списък на съкращенията	786
List of abbreviations	786